

2014/036

ONTVANGEN 06 JULI 2015

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool
De heer drs. H.J. Pijlman
Postbus 30030
9700 RM GRONINGEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksverheid.nl

Datum **03 JULI 2015**
Betreft Aanvraag macrodoelmatigheidsbesluit

Onze referentie
783426

Uw brief van
10 oktober 2014

Uw referentie
O&O 145068

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Geachte heer Pijlman,

Met uw brief van 10 oktober 2014, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) ontvangen op 14 oktober 2014, hebt u mij uw voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding 'Talentontwikkeling en Diversiteit' als bekostigde opleiding in voltijd en in deeltijd in Groningen te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 november 2014, met kenmerk 2014/036 negatief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies treft u bijgaand aan.

Besluit

Ik heb besloten om, in afwijking van het advies van de CDHO, in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding 'Talentontwikkeling en Diversiteit' in voltijd en in deeltijd in Groningen te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 (hierna: Beleidsregel).

Motivering

Ik volg de CDHO in haar conclusie dat is voldaan aan de voorwaarden genoemd in artikel 6, eerste lid onder b, en aan artikel 13 van de Beleidsregel en in haar conclusie dat de opleiding niet aansluit op het zwaartepunt Healthy Ageing dat in de prestatieafspraken met uw instelling is vastgelegd. Voor de motivering op deze punten verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Voorts ben ik tot de conclusie gekomen dat u voldoende hebt aangetoond dat is voldaan aan artikel 6, onder a en onder c, van de Beleidsregel.

Blijkens uw aanvraag verschilt de inhoud van de voorgenomen opleiding van de bestaande verwante hbo-masteropleidingen. De opleiding beperkt zich niet tot leerlingen met leerproblemen of juist hoogbegaafdheid, maar is er erop gericht om de volledige groep met kinderen die allemaal verschillende talenten hebben zoveel mogelijk te stimuleren. Een dergelijke opleiding is er al in het wetenschappelijk onderwijs, namelijk de masteropleiding Onderwijsstudies van de Universiteit Leiden. Gelet op het hierna te noemen beleid vind ik het van belang dat er ook in het hbo een dergelijke opleiding is. Uw aanvraag voldoet daarom aan voorwaarde a van artikel 6 van de Beleidsregel.

Voorwaarde c van artikel 6 van de Beleidsregel luidt dat er in het landelijk bestaande onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Ik meen dat die ruimte er is. Onderdeel van het beleid van OCW is om te komen tot meer masteropgeleide docenten. Het aantal masteropgeleide leraren zal in de komende jaren daarom moeten toenemen en de hbo-masteropleiding 'Talentontwikkeling en Diversiteit' kan daaraan naar mijn mening bijdragen. De opleiding is het meest verwant aan de hbo-masteropleidingen 'Leren en Innoveren' van de hogescholen Inholland, Rotterdam en Driestar, 'Special Educational Needs' (SEN) van Hogeschool Windesheim, en Pedagogiek van NHL. De hogescholen Utrecht, Windesheim, Fontys en Stenden hebben aanvankelijk bedenkingen geuit tegen de komst van de onderhavige opleiding. Na gesprekken met de Hanzehogeschool, waarin zij nadere informatie over deze opleiding hebben gekregen, hebben deze hogescholen de bedenkingen ingetrokken gelet op geconstateerde verschillen met SEN. Wel achten deze hogescholen het risico niet denkbeeldig dat een eventuele start van de opleiding leidt tot versnippering van de potentiële studentpopulatie met vergelijkbare doelen van studie en professionalisering. Gelet op de door u te verwachten instroom van 35 tot 55 studenten voor de voltijd variant en 50 tot 75 studenten voor de deeltijd variant, in combinatie met de toenemende instroom in de verwante hbo-masteropleidingen acht ik dat risico laag. Gelet op de beleidsdoelstelling van OCW en de aangetoonde behoefte op de arbeidsmarkt meen ik daarom dat wordt voldaan aan voorwaarde c van artikel 6 van de Beleidsregel.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit, indien de opleiding niet binnen tien maanden nadat de instemming is verleend, is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

In verband met de geldigheidsduur van dit besluit wijs ik u erop dat het van belang is om zo spoedig mogelijk een toets nieuwe opleiding bij de NVAO in te dienen.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Ivho en aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en studiefinanciering,

drs. R. Minnée

pagina 2 van 8 *Beoordeling criterium a Beleidsregel*

Aanvrager stelt dat de opleiding nieuw en noodzakelijk is. De hbo masteropleiding Talentontwikkeling en Diversiteit is nog niet in het Croho geregistreerd. Aanvrager heeft verwant onderwijsaanbod op masterniveau, zowel hbo als wo, in kaart gebracht. Hieruit blijkt dat er 21 verwante masteropleidingen zijn. Van deze 21 opleidingen worden er vijf (ook) in voltijd aangeboden, de rest uitsluitend in deeltijd.

Volgens aanvrager zijn er twee vergelijkbare universitaire opleidingen: de master Onderwijskunde en de master Onderwijsstudies. De master Onderwijskunde heeft met name betrekking op de manier waarop leraren leren, onderwijsbeleid en onderwijsbeleid. Talentontwikkeling en diversiteit zijn ondergeschikte onderwerpen: de UvA heeft een module onderwijs en diversiteit ter grootte van 6 ECTS en de RUG biedt een specialisatie Leeromgeving aan, gericht op processen in de klas. Onderwijsstudies van de Universiteit Leiden is een specialisatie van de masteropleiding Education and Child studies. Deze vertoont zeer veel overeenkomsten met de voorgenomen master Talentontwikkeling en Diversiteit: *'de masterspecialisatie Onderwijsstudies richt zich op het leerproces en ontwikkeling van kinderen en adolescenten in het reguliere onderwijs, waarbij zowel probleemloze ontwikkeling als moeilijkheden aan bod komen. Bovendien wordt aandacht besteed aan individuele verschillen binnen deze groep.'* Het enige verschil betreft de instroomeisen: hbo bachelors kunnen alleen deelnemen aan deze universitaire opleiding via een schakelprogramma.

Vervolgens vergelijkt aanvrager de voorgenomen opleiding met hbo masters Pedagogiek. Deze zijn bij de HAN, HvA en Fontys duidelijk minder op het onderwijs zelf gericht, en meer op (verander)management, pedagogiek in zorg- en welzijnswerk en pedagogisch beleid. De master Pedagogiek van de Hogeschool Utrecht heeft een wat afwijkend karakter, deze opleiding benadert het kind vanuit een ecologisch perspectief. De opleiding Pedagogiek van de NHL biedt de studenten specialisaties in de richting Brede School en zorg & welzijn. Bij de richting Brede School wordt aandacht besteed aan het omgaan met bijzondere talentontwikkeling op het gebied van wetenschap, sport of kunsten. Dit is duidelijk verwant aan de voorgenomen master Talentontwikkeling en Diversiteit.

Bij de hbo masteropleidingen Leren en innoveren ligt het zwaartepunt bij het innoveren van onderwijsprocessen. Uit de curricula van deze opleidingen van Fontys, Saxion, de Marnix Academie en de Katholieke Pabo Zwolle kan niet zonder meer worden opgemaakt of er ook aandacht wordt besteed aan talentontwikkeling en diversiteit binnen de klas. In de opleiding Leren en innoveren van de Hogeschool Rotterdam, INHolland en Driestar wordt in ieder geval wel expliciet aandacht besteed aan het omgaan met verschillen in de klas. Bijvoorbeeld bij INHolland: *'In het basis- en voortgezet onderwijs wordt gezocht naar activerend en motiverend leren, rekening houdend met toenemende verschillen tussen kinderen wat betreft sociale en culturele afkomst, talenten en eventuele leer- en/of gedragsproblemen.'* Driestar: themalijn 4 Interculturaliteit: Leren en innoveren in de internationale context. Binnen een aantal masteropleidingen Leren en innoveren wordt dus aandacht besteed aan talentontwikkeling en diversiteit.

Tenslotte vergelijkt aanvrager de voorgenomen opleiding met opleidingen Special Educational Needs (SEN). Het merendeel van deze opleidingen (Fontys, Hogeschool Utrecht) is gericht op het lesgeven aan kinderen met

pagina 4 van 8 ter onderbouwing van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte geput uit de Masterverkenning van het CPB; men streeft naar 33% masteropgeleiden in het primair onderwijs en 60% in het voortgezet onderwijs in 2020 (in 2013 was respectievelijk 18% en 37% van de docenten in het po en vo op masterniveau opgeleid). Dit betekent dat er in de periode 2013-2020 23.700 masters in het primair onderwijs en 28.600 in het voortgezet onderwijs moeten worden opgeleid. De voorgenomen opleiding kan een bijdrage leveren aan dit streven; afgestudeerden kunnen zowel in het primair onderwijs als in het voortgezet onderwijs terecht. Uit de beschrijving van de inhoud van de opleiding en uit de vergelijking met verwant onderwijsaanbod blijkt dat afgestudeerden van de master Talentontwikkeling en Diversiteit concurreren met afgestudeerden van de pabo en de masters Onderwijskunde, Onderwijsstudies, Pedagogiek, Leren en Innoveren en SEN. De commissie heeft gegevens uit het ROA-onderzoek 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018' bij de inschatting van de arbeidsmarkt betrokken. ROA verwacht een hoge vervangingsvraag voor docenten in het basisonderwijs en onderwijskundigen (ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018, p. X-XI). De uitbreidingsvraag in de meeste beroepen in deze sector is negatief, met uitzondering van onderwijskundigen en pedagogen (ROA, p. 21). De commissie concludeert dat er vraag bestaat op de arbeidsmarkt naar afgestudeerden van masteropleidingen in de sector onderwijs en pedagogiek. Echter, een groot aantal bestaande opleidingen kan reeds in deze vraag voorzien.

De commissie heeft de afdeling Lerarenbeleid van het departement van OCW verzocht om haar visie op deze opleiding weer te geven. De afdeling Lerarenbeleid stimuleert dat pabo gediplomeerden zich verder opscholen middels een (hbo) masteropleiding. Dit blijkt ook uit een groot aantal beleidsdocumenten, onder andere het Nationaal Onderwijsakkoord, de Lerarenagenda 2013-2020 en de aanbevelingen uit het rapport Kiezen voor kwalitatief sterke leraren van de Onderwijsraad. De afdeling Lerarenbeleid vindt de master Talentontwikkeling en Diversiteit een waardevolle aanvulling op het bestaande onderwijsaanbod: *'De master talentontwikkeling en diversiteit kan volgens ons bijdragen aan het behalen van de ambities om te komen tot meer masteropgeleide docenten. In de sectorakkoorden met het po en vo hebben wij namelijk afgesproken dat po- en vo-scholen via hun wervings-, selectie- en scholingsbeleid inzetten op breed samengestelde teams, waaronder ook masteropgeleide leraren. Voor het po streven we daarom in 2020 naar 30% leraren met een wo-bachelor, hbo/wo-master of een PhD-opleiding. Voor het VO is de ambitie om in 2020 50% hbo/wo-masters of PhD-opgeleiden. Dit betekent dat het aantal masteropgeleide leraren de komende jaren zal moeten toenemen. Wij denken wel dat deze opleiding meerwaarde kan bieden, gezien de brede aandacht voor talentontwikkeling van alle leerlingen. We zien wel overeenkomsten met de master SEN. We zagen in de stukken dat de Hanze ook een marktonderzoek heeft gedaan naar de vraag naar deze master en dat zij schrijven dat er vraag naar deze master is. Daarmee hebben wij ook verondersteld dat ze daarin aantonen zich te onderscheiden van het huidige aanbod (landelijk en in de regio).'*

De commissie concludeert dat aanvrager heeft bewezen dat er een arbeidsmarktbehoefte en een maatschappelijke behoefte aan masteropgeleiden in de sector onderwijs bestaat en dat deze opleiding daar een bijdrage aan kan leveren. De aanvraag voldoet aan criterium b van de Beleidsregel.

pagina 6 van 8 Aanvrager heeft het bestaan van een behoefte op de arbeidsmarkt aan masteropleiden in de sector onderwijs aangetoond onder criterium b. Er bestaat echter al een groot aantal masteropleidingen op dit terrein die in deze behoefte kunnen voorzien. De commissie is niet overtuigd dat er op de landelijke arbeidsmarkt ruimte is voor nog een opleiding die toegang biedt tot dit terrein. Vanaf 14 oktober 2014 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hanzehogeschool om de hbo masteropleiding Talentontwikkeling en Diversiteit in Groningen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er is op 30 oktober 2014 een zienswijze ingediend door vier instellingen gezamenlijk: de Hogeschool Utrecht, Windesheim, Stenden en Fontys. Deze instellingen maken bezwaar tegen het voornemen van aanvrager omdat zij vrezen voor verdere versnippering van het onderwijsaanbod en voor kannibalisatie op de instroom in hun eigen masteropleidingen SEN. Stenden biedt samen met Windesheim de opleiding SEN aan in Leeuwarden, de Hogeschool Utrecht biedt deze master aan via het Seminarium voor Orthopedagogiek in Groningen. Samen met Fontys vormen zij het Werkverband Opleidingen Speciale Onderwijszorg, waarin curricula en spreiding worden afgestemd. De instellingen geven aan dat de arbeidsmarktperspectieven hetzelfde zijn, dat de markt krimpt en dat de instroomdoelgroep (identiek voor de master Talentontwikkeling en Diversiteit en SEN) werkzaam is in het Noorden. Uit Criho blijkt dat de instroom in de masters SEN van de Hogeschool Utrecht en Fontys inderdaad krimpt. Op verzoek van de commissie heeft de Hogeschool Utrecht een overzicht geleverd van de instroom in de master SEN op de locatie Haren (Groningen). Uit dit overzicht blijkt dat de instroom in Groningen sterk krimpt. Het risico van kannibalisatie op de instroom in de bestaande opleidingen is derhalve niet denkbeeldig. De commissie houdt sterk rekening met dit bezwaar.

	lesplaats Haren
2009	189
2010	185
2011	148
2012	117
2013	108
2014	70

Bron: Hogeschool Utrecht

Aanvrager wil de master Talentontwikkeling en Diversiteit aanbieden in Groningen. De enige verwante opleiding die in Groningen geregistreerd is, is de wo masteropleiding Education aan de RUG. Deze was, volgens het register Criho, de afgelopen jaren leeg (geen instroom). Uit het bezwaar van de Hogeschool Utrecht blijkt dat zij de master SEN ook aanbiedt in Haren, provincie Groningen. Andere opleidingen in het Noorden zijn de master Pedagogiek van de NHL, de master Leren en Innoveren van Stenden, en de master SEN die Windesheim bij Stenden aanbiedt. Deze drie opleidingen worden in Leeuwarden aangeboden. De commissie verwacht dat vestiging van de master Talentontwikkeling en Diversiteit in Groningen negatieve effecten kan hebben op de doelmatige spreiding van het onderwijsaanbod.

Bijlage:
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.